

Herkkukuja hyötytarhasta

Puutarhoissa on muotia luonnonmukaisuus ja syötävien kasvien kasvatusta.

TEKSTI ANU SUSI | KUVAT LEENA NURMI, VL-ARKISTO JA VALMISTAJAT

Kekkilän suureen, männystä tehtyyn viljelylaatikkoon, 69 e, saa läpinäkyvän akryyläkannen, 69 e.

1 Mikä on nyt suosittua kotipuutarhoissa, puutarhuri, MMM Leena Nurmi?

Kaikenlainen luonnonmukaisuus yleistyy, halutaan viljellä ilman keinolannoitteita ja kasvinsuojeluaineita. Puutarha myös tehdään luonnonmukaisen näköiseksi. Esimerkiksi metsäpuutarhat kiinnostavat.

Itsellänikin on helppohoitoinen, kalliainen metsäpuutarha. Suurin työ on kerätä keväällä kaikki mäntyjen tiputtamat risut ja kävyt ja levittää komposti. Muuten pääsee vähällä.

Syötävien kasvien kasvatusta on yleistynyt. Ihmiset haluavat tietää mitä syövät, ja itse kasvatettua ruokaa arvostetaan. Moni kasvattaa helppohoitaisia yrttejä.

2 Miten hyötykasvilajityössä onnistuu?

Pitää olla hyvä kasvualusta, jota tulee lannoittaa. Kalkitus kannattaa tehdä muutaman vuoden välein, sillä suurin osa hyötykasveista viihtyy happamuudeltaan neutraa-

lissa maassa. Myös koivuntuhkaa voi käyttää, mutta sitä pitää annostella varovasti.

Kasvit tarvitsevat tilaa. Paljasta maata katsoessaan kylvää helposti rivit liian lähekkäin tai siemenet liian tiuhaan. Kannattaa uskoa siemenpussin kyljessä olevia ohjeita, ja taimet on uskallettava harventaa riittävän harvaan.

Kuivina aikoina pitää jaksaa kastella, jotta saa satoa eivätkä retiisit ja kurkut kitkeröidy. Vettä annetaan kerralla paljon ja mieluiten illan viileydessä. Silloin juuret kasvavat syvälle maahan.

Riviväljen kattaminen ruohokatteella säilyttää kosteutta, lannoittaa ja vähentää rikkaruohoja.

3 Minne kasvimaakannattaa sijoittaa?

Jos haluaa kunnon sadon, kasvimaakannattaa sijoittaa aurinkoiseen ja lämpimään paikkaan. Harva hyötykasvi viihtyy varjossa. Auringonpaistetta tulisi olla vähintään 7-8 tuntia.

4 Mitä kasvilajeja suosittelet?

Kokemattoman viljelijän kannattaa valita helppoja, varman sadon antavia lajeja. Niitä ovat kaikki salaattit, mangoldi, retiisi, punajuuri ja yrtit. Pavut ovat helppoja, samoin herneet, kaikki kurpitsat ja peruna.

Aloittelijan on hyvä huomata, että eri kasveilla on eripituinen kasvukausi. Osa kylvetään suoraan avomaalle, mutta osan joutuu esikasvattamaan sisällä ja istuttamaan taimina kesäkuun puolella. Esikasvatettavia ovat esimerkiksi tomaatti, kurkku, paprika ja kaalit.

» Kasvilavalla voi kokeilla viljelyä pienimuotoisesti. »

5 Kasvimaakannattaa vai lavatarha?

Molemmissa on hyvät puolensa. Kätevällä kasvilavalla voi kokeilla viljelyä pienimuotoisesti. Helpot, rajatut lavatarhat ovat suosittuja. Kun laittaa alle juuri-

Luona Outdoorin yrttilaatikko on tehty kuusilaudasta, hinta koon mukaan 59-72 e.

» Kasvimaakannattaa sijoittaa aurinkoiseen paikkaan. »

Veg&Ablen kasvatusvitriini on valmistettu lämpökäsitellystä männystä, 1100 e.

Samettikukat torjuvat hyötykasvien hyönteistuholaisia.

kankaan tai paksun sanomalehtikerroksen ja täyttää lavat puhtaalla, lannoitetulla puutarhamullalla, välttyä kestorikkakasveilta.

Laatikon korkeus määräytyy sen mukaan, mitä kasvattaa ja miten syvän juuritan kasvit tarvitsevat. Suositus on 20-60 senttimetriä. Esimerkiksi lavakauluksia voi pinota päällekkäin.

6 Miksi vanhoista hyötykasvilajikkeista on tullut suosittuja?

Vanhat maatiaislajikkeet ovat elinvoimaisia ja kestäviä ja usein myös paremman makuisia. Ne eivät välttämättä ole yhtä satoisia kuin jalostetut lajikkeet mutta antavat anteeksi viljelyvirheitäkin. Tuntuu myös mukavalta viljellä lajiketta, jolla on oma historiansa.

Vanhojen lajikkeiden siemeniä myyvät esimerkiksi Maatiainen, Hyötykasviyhdistys ja Exotic Garden. Kaikkia lajikkeita ei ole yleisesti myynnissä, mutta siemeniä ja taimia jaetaan harrastajapiireissä.

7 Mistä kasveista olet itse nyt innostunut?

Monivuotinen varhaisvihannes köynnöspinaatti on Kaukasukselta kotoisin oleva luonnonkasvi, jota on kasvatettu Suomessa jo sata vuotta. Se on ravinteikkaampi kuin esimerkiksi lamopinaatti. Omalla seinustallani se lähti kasvuun heti, kun lumet sulivat. Se voi kasvattaa yhdessä kesässä jopa nelimetriset versot.

Toinen suosikkini on ihanasti valkosipulin makuinen karhunlaukka. Se on Suomessa luonnonvarainen kasvi, tosin rauhoitettu, joten sitä ei voi luonnosta kaivaa puutarhaan.

Vielä voisi mainita merikaalin, jota on Ranskassa, Britteinsaarilla ja Ruotsissa käytetty parsan ja kaalin tavoin. Siinä on vahva, pähkinäinen maku. Suomessa sitä kasvaa luonnossa Ahvenanmaalla. •

LISÄTIETOJA
exoticgarden.fi
hyötykasviyhdistys.fi
maatmainen.fi
tunnistuspäivä ja tietoa pihapiiriin hyönteisistä:
otokatieto.fi

/PUUTARHA/

GreenCare Gro-Biootti -kasvualustoihin on lisätty kasvien juurten kasvua edistäviä hyötymikrobeja, 50 litran käyttövalmis kasvusäkki 9,90 e.

Biolanin uusi, kompostilannoitettu istutusmulta puutarhoihin sisältää biohiiltä ja mykorrhizasieniä, 40 litran säkki maksaa 5 e.

Istuva Oy:n Kasvava-puutarhalaatikko, 70 e, on valmistettu lehtikuusesta.

LISÄTIETOJA

Biolan, biolan.fi
GreenCare, greencare.fi
Kasvava-kasvustalattikko, istuva.fi
Kekkila, kekkila.fi
Luona Outdoor, luonashop.fi
Veg&Able, veg-et-able.fi

Ripaus luontoa

Puutarhat saavat nyt hieman villiintyä ja rönsyillä. Pienin keinoin pihalle saa hitusen luonnon monimuotoisuutta. Luonnonkasveille voi varata oman nurkan tai perustaa kukkaniityn.

Osa luonnonkasveista viihtyy myös kukkapenkeissä. Tuttuja ovat sinivuokot, kielot ja saniaiset.

"Perennaryhmiin käyvät myös ahdekaunokki, metsäkurjenpolvi ja neidonkieli", vinkkaa Leena Nurmi. Varjoisissa paikoissa voi kokeilla metsätähteä, lehtomikkää, ketunleipää tai rohtoraunioyrttiä.

Helposti kuivuvan paahderinteen saavat vihertämään esimerkiksi kangasajuruoho, neidonkieli, ruusu-ruoho, mäkitervakko ja ketoneilikka.

Kasvit voivat tarjota myös villivihreää.

"Yksi parhaista on ahomansikka, joka kasvaa missä vain. Se sopii myös maanpeitekasviksi esimerkiksi omenapuiden alle."

Suoraan luonnosta voi poimia kasvien siemeniä, mutta kasvien kaivaminen juurineen vaatii maanomistajan luvan. Lajit on tunnettava, jotta ei vie luonnosta rauhoitettuja kasveja. Muista, että osa kasvilajeista on myrkyllisiä.

Muutamit taimistot myyvät luonnonkasveja, ja niittykukkien siemeniä saa valmiina sekoituksina. •